

supbi imici mei dñi loqr eis i porta obit
mei. **O**bstitua sapia tua. suscipies caz aie
mee. furores calunie sue. recordat' solius
mie tue dñe ihu spes vltia aie mee. **F**init

a. Incipit tractatus. rj.

Dragmaticus. sub duplici particione. su
per illo versu. **S**icut locutus est ad pa
tres nros. **P**rima particio de cōteplatio
nibz marie sup locutione dei p pphetas.
z maxime per semetipsuz. incipiendo ab
euāgelica narratione. iuxta p̄pilationem
nouiter factā. que d̄r vnū e quatuoz. per
notulas quadraginta. sup rubrica p̄ma
In p̄ncipio erat verbū **Q**ñ dat' intellegi
quātū super reliq̄s fmo p̄stior esse possz

Sicut locutus est ad patres no
stros **D**gr. **M**ultifarie
multisq̄ modis olim deus
locutus est in patribz z p̄phe
tis. **N**ouissime locut' est in
filio **C**ōseruabat aut' maria (sicut scribit
Lucas) oīa verba hec cōferens in corde
suo. **C**ōseruabat nedū noua sed vetera.

Silis erat patrifamilias q̄ p̄feri de the
sauro suo noua z vetera **S**ilis z sponse
q̄ dilectosuo seruat oīa poma vetera z no
ua **D**iscipulus. **Q**uo pacto nō obuiat
dictū **J**ob. **S**emel loquit' deus. z ipm n̄
repetit'. **Q**uō preterea verbū p̄s. nō repu
gnat. **S**emel locut' est deus. duo hec au
diui. qz p̄as dei est. z tibi dñe misericor
dia. **D**gr. **L**ocut' est semel deus. lo
cutus est etiā multipliciter. **S**emel in eter
nitate. multipliciter in tempore. verbuz/
semel in eternitate locutū nō repetet. **E**x
p̄bo tpali/mlta audiūtur. **I**nter q̄ preci
pue sunt duo mīa z veritas seu p̄as. **L**ō
textur inde versiculus canticū huius. **E**t
mīa eius a progenie in p̄genies timētibz
eū. **S**up quo tractatus habit' est. **D**i
scipulus **H**abitus est memini. **E**stet autē
iocūda nec infructuosa collocutio si recē
serent collatiōes marie sup verbis illis q̄
locut' est dñs in p̄tibz z p̄phis. q̄ preterea
locut' est in filio. qui fuit semez abrae cui
dñs locutus est. **D**gr. **V**ocas ad rez
magnificā valde. z cuius magnitudinis
nō sit finis. **D**icā m̄ ex infimis paucissia
q̄ maria p̄ferebat in corde suo de locutio
nibz dñi. **T**u ex minimis collige quātuz
magna potueris. **I**nterroga pariter quā
tū voluer' sup his oibz q̄ p̄teplata ē mēs
marie sapienter. **V**ideoz aut' ita puenien

ter incipe si dixerō p̄tulisse mariā in cor
de suo. quēadmodū p̄fecerit oīa q̄ sibi di
cta fuerāt ab eo iuxta cognate elizabeth
yaticinū **E**st ei magnificētie p̄prietas. cō
sumatio fortis inchoatoz. sic ad magna
nimitatē spectat aggressio p̄sideratā ma
gnoz. **L**audans igit' z magnifice grās a
gēs dño/cui' p̄fecta opa sūt p̄cinebat in
psalterio hoc de cacoardo p̄ m̄t' iubilū:

Disci. **P**lacent ista **D**gr. **L**icē aut' de
mltitudine magnificatōis marie mlta p̄
q̄rere. **V**lta iā sane dicta sunt sed eo pla
sup sūt. tāq̄ d̄ ifinito q̄dā pelago cui' quā
titatē nō molis s̄ p̄tut' accipiētibz/sp vl
tra p̄tingit accipe. **N**eqz vidim' idcirco
ab hauriēdo desistere. s̄z insistere ad refo
cillationē aiaz n̄raz. q̄ nō arefcent siti. dū
fons ortoz. dū pute' aqz viuētū. **M**uūt i
petu nō impediti de libano cādozis vir
ginei scaturietis in abūdantia de fontibz
saluator' xpi sui. **L**eter' q̄ppe p partes da
tur. marie aut' (**H**ieronimo teste) se infun
dit grē plenitudo tota. **I**deo salutaf an
thonomaticē grā plēa. cui' plenitudinis
abūdantiam nullus apire fmo sufficiet.

Nō ei iā eēt ado mirabil' z āgusta si p̄bo
rū āgustijs clauderet **D**isci. **R**ecte dicē
Dgr. **A**udebo nihilomi' i auxilio pleni
tudinis grē sue/trāsire ad p̄teplandā sa
pientiaz p̄teplatois sue. sapiētā quā cō
templata est multo intuitu. querā plima
de se ip̄a. vtinā s̄ se ip̄a. vel ab ip̄a liceret.

Disci. **O**ratū te. potatūqz cupio/q̄tin'
inoi locutione n̄ra/misceas vti le dulci.
speculationē cū deuotionē. nec p mltoz
opinionū riuulos effundaris. **D**ic posi
tionē vel q̄ potior. vel sua nouitate iocun
dior apparebit. **S**aiscitor in p̄mis/q̄bz z
q̄t modis p̄gnoscat/qz mēs marie p̄tem
plata sit multa sapienter. vt ad magnificā
dū dñm. aia cū exultatione spūs mouere
tur **D**gr. **C**ōgratuloz scō tue deuotio
nis studio/qz in amplissima z magnifica
vis nos exerceri materia. p̄teplatoēs/btē
z sapientissime sapiētū oīm/suadēs recē
seri. nō q̄dē oēs vt impossibile recte cēses.
s̄z q̄t z q̄les. ip̄a dignabit ministrare d̄ se
loquētibz. magnificētiā sil' cū laude mirā
tibz cupientibz. quātū fas fuerit recorda
ri. p̄testatione p̄missa qz ea tātummo
do volumus asserere/que certa tradit au
ctoritas fidei. vel que ratio clara conuin
git. **L**etera vero/tanq̄ pie opinabilia. ad

B.

3.

Tractatus XI.

exercitium deuote speculatiois recensere
m^o non q^o ita fuerit affirmates. sed q^o ita
fieri potuerit / scdm pbabiles p^oieturas /
estimantes. **Didicisti** q^o duo p^odictoria n^o
in veritate stant simul. sed in pbabilitate
Pictores imitabimur / rhetores. qui n^o
adeq^ota z apta scatione gestoz. p^omittunt
inducere. Alioqn temeritate fallerent at /
q^o medacio. s^o p^osimiles / illi picturas / isti
r^ones / offerre p^ontenti sunt. **Discipulus**
Discolu est / plus exigere de rebz. que nec
sensu percipi. nec r^one pbare. nec auctori
tate possunt p^ofirmari. De qb^o t^o aliq^o di
cere vel scribere vel audire decet licet z ex
pedit. **Incipe securus.** q^o p^osuasum sic te
neo. nec aliter recipio. **Ag^o Cor^oplati**
ones marie recedere placet / tpe q^o q^ouidua
m^o / post ascensionem filij / post missionem spi
ritus sci / clauso sup se cubico / reducebat
an^o m^o / oculos p^oteritum decursuz vnuer
se vite filij sui. **Hoc** sibi speculu / hoc sibi
exemplar / satis erat / in oi^o p^oreplati^oe sua.
Disci. Placet electio t^opis. duz b^o n^oa
viatrix adhuc existeret. z duz reductis ad
gesta dictaq^o d^oni n^oi sp^oualibz oclis / illoz
poterat reminisci. **Hos** demu p^o hec edifi
cari familiari repetitioe valem^o. **Ubi** em
mo pascit. mo cubat in meridie claritatis
immense. q^o p^oreplatur^o ascenderet. **Por**
ro ne te fortasse ordo gestoz sollicitet / p^oge
q^orsuz voluer^o in p^oreplationibz b^oe marie
virginis recedendis. q^om nec euangelistaz
traditio doctrinalis / ordini se gestoz per
oia p^oformauit. **Sent^o** ex ista p^oilatione
laboriosissima. que nup edita est et quat
tuor vt vnu. neq^o veritati t^o euangelice. ne
q^o deuotioni. neq^o doctrine / deperit aliqd
saluari. **Ag^o Cor^oplabat** eo tuc mari
a. solitaria secu frequetius. oia que vide
rat vel audierat. que p^otractauerat de ver
bo vite. sicut eius custos virgine^o **Johes**
de se pro multis loq^otur dices. **Quod** fuit
ab initio. q^o vidimus. q^o audiui^o. q^o
oclis n^oris p^ospecimus. z manus n^oe con
tractauerunt de verbo vite. z vita manife
stata est. z vidim^o z testamur z an^onciam^o
vobis vita eterna. que erat apud patrem:
z apparuit nobis. **Hoc** testimoniu / in nul
la fuit eminenti^o creatura pura q^o in ma
ria verificatu. que x^obu vite neduz vidit /
nedu audiuit / nedu p^otractauit. sed p^ocepit
peperit. lactauit z aluit. **Letex** multa sunt
q^oz sola sibi p^oscia fuit. nec p^odidit dicens.

Secretu meu mihi **Multa** q^o potuerunt
se sola reuelate cognosci. q^oz fecit partici
pes aplos z euangelistas. maxime **Lucas**.
Cognouit. viuente **Joseph** virginali sp^o
so suo. singula que d^ons n^o subditus eis /
opat^o est vsq^o post obitu felice eiusde^o **Jo**
seph. custodis z testis fidelissimi. q^om ces
sit ipa i custodiā peculiarē filij sui. sequēs
eu q^ocunq^o iret. p^ontis in oibz que faceret z
doceret. vsq^o d^o custodie **Johis** in cruce
tradita est. **Discipls.** **Affer** si habes / v^o
auctoritates vel ratione / de seq^ola matris /
toto tpe x^opi predicatis / hac illacq^o discor
rentis per ciuitates z castella. q^oz venerat
ad hoc sicut m^odit / ipm retinere volētibz.
Talis aut discursus videbat^o importun^o
yerecundie virginali. honori maternali.
serus insup etatisq^o fragilitati. **Ag^o**
Conuenientissimus ergo fuit comitat^o ta
lis matris cu filio. **Uiri** nempe viduata
solacio fuit. filius q^oz predicans / matris
indigebat obsequio. q^om n^o renuit extra
neas etiam mulieres se sequi. sibiq^oz mini
strare de facultatibz suis per omne iter q^o
erat ipe facturus. **Testat** hoc euangelica
narratio q^o matris societate expressit loq^o
p^olibz. vt in nuptijs dum dixit filio **Vinu**
non habent. vt postmodu dum descendit
capharnaū infidelez ciuitate. ipe z mater
sua / dicit **Johanes** / **Quato** probabilius
credenda est ascendisse cum eo **Iherosoli**
ma sancta ciuitate. vbi vidit filiu qui cuz
fecisset q^osi flagelluz de funiculis. omnes
eiecit de teplo. **Legimus** preterea q^o ma
ter **Jhesu** sepe quesuit loqui ei / for^o stas
z insequens. **Quod** insup efficacius af
ferre possum^o argumentu presentie conti
nue / q^o illud d^o filius ignominiosissime
morti traditus esset. voluit b^oissimā ma
trem adesse p^ospectrice. **De** discipulis rur
sus z aplis scribit **lucas** post passionem
d^oni q^o erat p^oseuerates in oratione cu mu
lieribz z maria matre **Jhu**. **Porro** si fili^o
n^o habebat vbi caput reclinaret / hoc ipz
probabile de paupe vidua matre sentire.
Fouebatur igitur a filio **Legimus** qua
tuoz **philippi** filias prophetissas. sequen
tes ipm predicante **Apostolus** quoq^o di
cebat se potestatem habere sorozem circū
ducendi sicut z ceteri apostoli **Deniq^o** q^od
charitas materna velit z audiat. q^od filias
retribuatur pietas **Aug^o** cu **Donica** testis
assit. **Disci.** **Probataz** satis estimo se. **D.**

q̄l̄az marie d̄tinuā cū filio q̄ nob̄ afferet
nō mediocrē p̄tēplationū suaz marciā at
q̄ fidē p̄ vniuersam totius euāgelice feri
ei narrationē. Quinetiā maria p̄tēplaba
tur ea que didicerat infantula / sub paren
tū domestica disciplina. Dehinc / que to
to puellaris etatis tpe didicit z plegit in
tēplo. sub doctrina sacerdotū / cum alijs
virginibz / de sacerdotali regalibz prosa
p̄ia nobilē trahentibz originem / erudita.
Tandē reliq̄ tā ab euangelistis posita / q̄
longe plā nō posita / p̄ totū beatissime vi
te sue cursum / estimam⁹ / m̄lta nimis In
uenire tuū est **I**ncipe quō placuerit. **D**ig
nabit sp̄o sese / n̄ro q̄licūqz / f̄mōne lauda
ri. quā audire videoz / exhortātez oēs / per
verba p̄ris sui dauid **M**agnificate d̄n̄m
mecū. z exaltem⁹ nomē eius in idip̄m. di
cētes **M**agnificat aīa mea d̄n̄m. qm̄ hic
est finis n̄r̄. ista salus. ista p̄fectio. istō p̄n
cipiūz. z vltimū / create rōnalis opus bo
nū. **E**dḡ. Cōtēplatio marie p̄cipua /
fuit de magnificādo d̄n̄m. Causaz p̄o po
sulti. **E**t dicant sp̄. **M**agnificet d̄n̄s (ait
p̄pha) q̄ diligūt salutare tuū. qd̄ ē x̄p̄s / x̄bū
in p̄ncipio apud patrē. de⁹ de deo. p̄ quez
oīa facta sunt. p̄ quez z destructa p̄ p̄ccm̄ /
refecta sunt. qm̄ x̄bū caro factum est z ha
bitauit in nobis. **E**t qz p̄tēplabat mens
marie quēadmodū futurus erat de⁹ hō /
factus **J**udeis in scādalu z gētibz in stul
titiā z derisum / voluit a magnificatione
d̄n̄i salutaris sui / canticū inchoare. signi
ficans. nihil in dep̄sionē diuine magni
ficētie factū esse / p̄ incarnati verbi myste
riūz. noua potius mentis n̄re oculis **O**
magnificēssime deus) lux tue claritatis
insulsi. vt dū deū visibiliter agnoscim⁹ /
p̄ hūc̄ inuisibiliū amorē rapiamur **D**i
scipulus. **H**ec causa pbabilis est: cur a
magnificētia sumpsit exordiū. dū recre
ata p̄siderat p̄ exinanitionē passiōis. **A**t
uero dū attenderet oīa q̄ facta sunt p̄ ver
bū / nōne p̄estim a magnificatiōe creatu
raz assurrexit ad cognoscendā laudādz
qz magnitudinē creatoris: **E**dḡ. **A**s
surrexisse n̄ denego. p̄iecturās ipaz p̄pter
ea p̄posuisse nomē d̄n̄i q̄ salutaris. cōso
nādo p̄s. x̄bo. **O**īa q̄cūqz voluit d̄n̄s fec̄ i
celo z in terra. i mariz i oībz abyssis **I**deo
q̄ppe d̄n̄s appellat. qz subiectā habuit cre
aturā. iure suo factā. aut ab eo fieri possi
bilē. **P**orro si q̄reret a maria de rebz p̄di

tis in tali mēsurā nūero z ordine / nōne p̄
oī rōne potuit r̄ndere. **D**ñs est. qd̄ bonūz
fuit in oculis suis h̄ fecit. z qd̄ fecit / p̄us i
ip̄o vita erat. z vita erat lux hōim. z lux i
tenebris lucet. z tenebre eū nō p̄phendērt
Discipuls. **T**ollebat ex h̄ curio sitatem
stultā scrutatiū scrutiniū volētū sape nō
ad sobrietatē. nō ad mēsurā cordis sui n̄
mis eriguaz. q̄ neq̄t imēsitaz dei claudi.
Non attendunt isti q̄ omniūz que facta
sunt z quomodo facta sunt / simul z refe
cta / tota rōe om̄ipotēs z oī sciēs volūtas
opant **E**dḡ. **C**ōtēplabat i h̄ euangeli
co **J**oh̄is custodis sui p̄ncipio mens ma
rie mlto intuitu / sepr̄e abyssos. q̄s solus
dei penetrat oclūs. lucidior sup̄ solē. **S**i
qd̄ de⁹ ip̄e d̄n̄s q̄ intuet abyssos. **J**oh̄s su
p̄ oēm create sciaz notatā p̄ cherubin / se
dere p̄hibet. **H**inc tenebras esse sup̄ faciē
abyssi moyses sc̄psit **H**inc de luce diuina
positū est. q̄ tenebre eā nō p̄phendērt. nō
negādo q̄lēcūqz participationē hui⁹ luc̄
velut vmbra tē **U**mbra q̄ppe dicim⁹ esse
refulgētiā quādā lucis. plus aut min⁹ z n̄
oīmōdā luc̄ puationē. **S**ic angelus est
ordine naturali p̄ma vmbra seu refulgen
tia sume luc̄ p̄ncipatio **A**īa rōnalis alta
Deniqz vmbra p̄gnitiue luc̄ / occūbit p̄
vmbra sensitīue virtut̄ in vegetatiua. ac
deinceps **D**iscipuls. **Q**uid de vita dice
m⁹. **A**n effulgeat s̄lt̄ i creatur̄ z occūbat.
Edḡ. **S**i vita dicat oīno illō qd̄ h̄z
vim motiū sui / clusimus alibi q̄ nulla
res est sine vita. qm̄ nafalis amor / oībz in
sit⁹ est. q̄ res q̄libz / tāqz pōdere suo moue
at mediate vel imēdiate / ad p̄riū cēt̄z oī
uz / deū. **R**ōnales create / p̄ cognitionē p̄iū
ctā sibi. s̄z irracionales / p̄ separatā. ferū ē
nēpe ad loca sua p̄ impetū amorosuz / dei
dirigētis. vt a sagittate sagitta diriḡit pe
tere signuz qd̄ sagittās intendit **E**st igit̄
res q̄libz in dō qdā vita. etiā p̄us q̄s fiat.
z hoc p̄ rōnē ydeālē. nō q̄dez extra deū (p̄
ut **A**ristoteles arguit **P**latonē ydeas po
suisse) s̄z in deo. f̄m̄ respect⁹ h̄itos ad crea
turas. per intellectum paternum. z p̄ ver
bum suum. iuncto volūtatiz amore. quo
vult deus bonitatem suam ad extra com
municare. z lucem immensam quodam
modo splendescere. z vmbra tēliter radia
re. **A**lioquin ipsuz verbum diuinum / vt
sine voluntate tali consideratū / pure spe
culatiū nō opatiū / cēsendū est. etiā dū

Tractatus. XI.

profēdit seu pcedit pcatū ad pcessiōs
spūscī q̄ amor ep̄is r filij. Prax̄is igit/
nō intēdit in intellectu speculatiuo si con
fesse se habeat ad appetitū/nisi pcedat ad
oparōis rōnes. Sicut alibi de theologia
q̄ sit speculatiua didicisti. q̄uis ei⁹ finis
p̄cipuus sit amor dei r laus eius magni
ficans dñm. Tūc p̄o diuinū p̄bū nō irra
tionabiliter appellat p̄acticū/duz diuina
volūtas accipit ip̄m ad p̄ductionē seu p/
ductibilitatē eorū oīm q̄ facta sunt/fm tri
plex fieri. vnū est in mēte angelica vel hu
mana. scdm̄ in existentia p̄pria seu genere
p̄prio r in esse formali suo. Letez p̄uatio
seu nihil d̄: sine p̄bo facta. nō qz sit aliqd
extra intelligentiā. sed ita qz nomē entis
vel esse vel existentie/p̄hs extendit ad illa
circa q̄ negociat̄ intellectus. vt sūt p̄uati
ones. r relationes rōnis/vt p̄plere signi
ficabilia/ex fabricatiōne intellectus p̄po
nentis r diuidentis. cū silib⁹. **D**isciplis
Brandes sub paucis collegisti p̄replādi
materias. redire placet ad illas abyssos se
ptem. q̄s innuis marie mētez fuisse p̄tem
platā. **M**ḡ. Abyssum dicim⁹ p̄fundit
tatē. cuius fundus aut terminus/nō p̄t
ab inspicientib⁹ intueri. **V**ide si nō sit
abyssus talis ip̄e b̄ndictus deus trinus r
vnus in sua maiestate. nō p̄ respectū quē
uis extrinsecū cōsiderat⁹. qz nemo nomit
p̄rez nisi fili⁹. nec filius nisi p̄r. nō excluso
t̄p̄ spūscō. q̄ p̄sus est eiusdē p̄gnitōis eēn
tialis cū p̄re r filio. **S**ex alias abyssos nu
meramus/habendo respectū ad res exte
riorēs. marie rōnales. q̄ sole capaces sūt
b̄ntudis eterne. vel pennis misie. **A**ū
qd̄ nō abyssus est m̄ie dei. q̄ res viles r de
se nihilū/dignata ē facere se ip̄a dignas.
atqz participes sue pulcritudinis. nobili
tatis. r honoris. imēfaz. vsqz adeo qz id
ip̄m sūt p̄ gr̄az/qd̄ dei fili⁹ ē p̄ naz̄. **H**oc
intuebat in spū p̄pha loquēs i p̄sona dñi.
Ego dixi dñi estis r filij excelsi oēs. Si q̄
dē dedit eis p̄tātē filios dī fieri. nō ex san
guinib⁹ corporeis p̄ volūtatē viri se p̄mi
scētis cū carnis sue. i. mulieris volūtatē.
s̄z ex gr̄e germine. dū ex deo nati sūt p̄ ver
bū regenerās. qd̄ ideo caro factū ē vt ess̄
eāro de⁹. b̄itās in hoīb⁹ r hoīes in eo sup
admirabili p̄sus vnitate. **C**is altera
velut ex opposito tibi mōstretur abyssus.
hec est incōprehēbilis r horribil⁹ vine iu
sticie seueritas. q̄ p̄icit a facie sua/rōnale

creaturā. reprobās r indurās eā. reputās
eā indignā se ip̄o q̄ creauit eā. **S**ubiū
sunt abyssus due p̄porcionabilr ad duplices
hāc hoīnū sortē assignāde. **P**rimis dicet.
venite b̄ndicti p̄ris mei. percipite regnū
qd̄ paratū est vobis ab origine mūdi. qd̄
nec oculus vidit. Audient alij. **I**te male
diciti. **D**emum cōsidera duas abyssos
velut intermediās. que sint vie ad dupli
cem p̄cedētez. **D**e q̄b⁹ in p̄s. **U**niuerse
vie dñi m̄ia r veritas. **E**cce q̄ incōprehen
sibilis sit vtraqz viāz. **D**ñm est via q̄ videt
hoī recta. r nouissima eius ducit ad mor
tē. **E**t viceversa iustoz semita/reputat in
sania. **A**ternatio tanta postremo cernit̄
in vjs istis/tā ambigua/tā p̄plexa/tā ti
mida r incerta. vt vere dictū sit. nescit hō
finē suum. r oīa in futurū seruāt incerta.
Latro p̄ totā vitāz sceleratus/ad vnū pe
titōis p̄bū meruit audire. hodie mecū est
in paradiso. dū petrus negauit. dū iudas
ap̄ls/desperatōis peiori laq̄o q̄ canapis
se suspēdit. **Q**tiens mentē marie p̄te
plātez sapienter has abyssos arbitramur
deo dixisse. **O**culi mei defecerūt in saluta
re tuā. q̄ ad tres abyssos m̄ie. r in eloq̄z
iusticie tue. q̄ ad tres abyssos veritatis r
seueritatis eiusdē iusticie. **Q**uotiens ex
pauit sicut paulus. q̄tiens casto silentio
magnificās dei secreta. nec audaci temeri
tate subintrās aut irrūpēs suspirauit. **D**
altitudo diuinitāz sapientie r scie dei. sapi
entiā q̄ ad intrinsecā abyssuz diuinitāz.
scientiā p̄o referamus ad alias. **S**eq̄tur
qz incōprehensibilia sunt iudicia eius. r
inuestigabiles vie illius. **H**as vocat p̄s.
catharactas. **A**byssus ait abyssum inuo
cat in voce catharactaz. **M**az. **D**iscipu
lus **C**ōsiderans ista totus horrore p̄cū
oz totus ad me. meāqz vilitatē resiliēs/di
uinā maiestātē trepid⁹ expauesco. nec qd̄
agā/qd̄ dicā/q̄ me vertā/q̄ fugiāz/p̄sus
scio. **M**ḡ. **P**roice te totū securus in
illū q̄ est de⁹ n̄r refugium r virt⁹. **I**taqz p̄re
trabēte/venim⁹ ad filiū. **F**ilius p̄o polli
cet eū q̄ venit ad me nō eūciā foras. **P**ro
ūciam⁹ tota fide totaqz spe nos in manus
misericordie sue/resilientes a seueritate
iusticie. **N**on poterit misericordia clau
dere gremiū redeūtib⁹. q̄ p̄ fugiētib⁹/req̄
rendis/reparādis/r saluandis/in h̄ mi
fie d̄fto/lacerata ē spinis r cruce clauata
Postremo qd̄ nisi magnificētā talis dñi

B.

reueraris. exultas ei cum tremore dicens
 Dñe deus magnificatus es rehemeter.
 Rursus cum sapiētissima muliere Magni-
 ficat anima mea dñm **Discipulus.** Cō-
 templatione; dic altera marie. qz propo-
 sui redire posterius sup istā de abyssis iu-
 dicioꝝ dei. q̄ aliquos misericorditer dat
 filios dei fieri. coheredes regni. alijs ad
 interitum derelictis. iusto quidē s; ocul-
 to iudicio. **Ag.** Salutāda sepe est et
 orāda mater misericordie vita dulcedo et
 spes nostra: quatinus dei misericordiaz/
 non iudicium sentiamus **Item** si quod
 factum est in verbo vita erat: quāto per-
 fectius fuit et est ipsa in eodem verbo/vi-
 ta p̄ quā et in qua verbum caro factum.
 reddidit perditis et mortuis vitaz: Dul-
 cedo subinde nostra est. que fontem in se
 parturit dulcedis **Spes** insup interce-
 dendo. recōcilians et subleuans. nō aucto-
 ritate p̄ma saluās. **Transferunt** obin-
 de per eccliaz. illa sibi preconia. sub nomi-
 ne sapientie predicata. p̄ sapientē/ad istā
 s̄bigenā de s̄bo et in s̄bo glīante. **Ab** in-
 itio inq̄t et añ seclā creata sum. p̄ predesti-
 nationis electioꝝ pre oib;. **In** me omnis
 spes vite et s̄tus. p̄ auxiliatiōē **Disci.**
 Noni talia oīa q̄ sapiens colligit. et mecū
 sepe retracto. marie dum natiuitatē eius
 sacra celebritas recolit. d̄ q̄ fieri posset cō-
 paratio ad illius natiuitatem qui fuit hō
 missus a deo cui nomē erat **Jobes.** q̄ vēit
 in testimoniū vt testimoniū phiberet de
 lumine **Ag.** Alludis si sciens vel in-
 sciens nescio/ordini: textus euangelici/
 cuius supra meministi de q̄tuor vt vnū.
 qd̄ opus in centum q̄nq̄ginta rubricas
 partitiū est. cū aliquor rubricellis. **Duz** ei
 verbi generatione et tēplationē incepim?
 marie. tu nunc traducis vt de precursoꝝ
 loquamur. sequamur hūc ordinē si com-
 placitū ita tibi fuerit. **Disci.** Seq̄mur
 q̄so de brō **Jobe** q̄lis fuerit marie et tēpla-
 tio/q̄i scda p̄ncipalis/ediffere. **Ag.**
 Cōtēplabat mēs marie **Jobes.** nūc ad li-
 terā. nūc ad tropologiā. q̄nq; s̄o p̄ allego-
 ric. et anagogie mysteriū **Disci.** Lra pa-
 lam facta est de **Jobnis** nūciatione. cū p̄-
 conijs ei. parentūq; suoz. affer aliqd̄ de
 mysterijs. **Ag.** Cōtēplabat maria
 verbū qd̄ erat in p̄ncipio/q̄nq; metaphy-
 sicaliter **Assumebat** em̄ similitudinē hōis p̄
 artē operātis in exteriorē materiā **Conse-**

rebat ad p̄mū artificē deū. qui oīa que fa-
 cta sunt/pduxerat n̄ naturali necessitate.
 nō casualit̄ aut fortuite. s; sp̄ōtanee. **Recē-**
 sebat aliq̄s phos ita sensisse sicut d̄ **Jo-**
 hānes euāgelista. **Deus** em̄ manifestaue-
 rat eis qm̄ inuisibilia dei per ea que facta
 sunt a creatura mūdi id est homine intel-
 lecta p̄spiciūtur. **Sempiterna** quoq; vir-
 tus eius et d̄nitas ostēdit ordinatissime
 p̄stituta supra omnē artis excogitationē.
 ars vero qd̄ est nisi recta ratio rex agibili-
 um. **Ita** concludebat maria metaphysi-
 cans. oportere poni verbū seu logos id est
 sermonē vel rationē patris. p̄ qd̄ verbuz/
 oīa facta sunt. et qd̄ factum est erat vbicq;
 precognitū ab hoc verbo. nō alia cogniti-
 one q̄ se ipso q̄ de est. que null⁹ dubitat eē
 vitā et p̄mā vitā alioquin iā non esset de⁹
 verbum suum vel ydee sue. **Cuius** rei ab-
 surditatem/ipse etiam phoz p̄nceps **Ari-**
 stot. ferre nō potuit. p̄ferens cum **Plato-**
 ne. **Porro** noluit deus condens vnuer-
 sa/laterē penitus immensitatez lucis sue.
 dum eam fecit splendescere p̄ creaturas.
 quas omēs in sapientie sue luce constituit
 it **Omnia** in sapientia fecisti ait p̄s **Fuit**
 igitur homo missus a deo. qui spectator
 esset omnium operum dei. quiq; testimo-
 nium perhiberet de lumine. nō em̄ erat il-
 le lux. sed vt testimonium phiberet de lu-
 mine **Erat** lux vera que illuminat omnē
 hominē venientem in hūc mundū. quia
 nullus illuminat ad cognitioneꝝ liq̄de et
 pure et p̄spicue veritatis/absq; p̄ma luce/
 fm̄ triplex genus cause efficientis exem-
 plātis et finientis. **Quali** dono. qua grā.
 q̄lis oro pōt esse maior. etiā phie testimo-
 nio: **Erat** p̄pterea hōi missus a deo/nomē
Jobes. duz mūdi spectator in statu inno-
 cētie p̄ditus est. vt testimonium phiberet d̄
 lumine **Videbat** p̄mā lucē p̄ speculū et in
 speclo creaturaz. nō in obscuritate enig-
 matis. **Videbat** et in imagine mentis sue.
 et p̄ eā lucidius multo q̄ p̄ vestigium vel
 speculū creature. nōdū tñ intuebat in sua
 q̄dditate nudā lucē. **S; heu** hō cū in ho-
 noꝝe esset/nō intellexit. p̄par⁹ est iumētis
 insipientib; et silis fact⁹ est illis **Propterea**
 tūc euenit vt lux s̄a in mūdo esset p̄ quā
 fact⁹ ē mūdos. **Et mūdos** iste microcos-
 m⁹/eū n̄ cognouit. ad quē cognoscēdū fa-
 ctus erat. **Discipul⁹.** **Nihil** hacten⁹ ar-
 tulisti i hac et tēplatione marie fm̄ phicaz

si p orōnē supra nāse cursū ipetrat. si scī
 ficat i vtero. si gaudiū z exaltatōez cū ad/
 miratōe parētibz attulit. si pcessit xpm in
 spū z virtute helye. si sobrie educat z vesti/
 tus i exēplar pñie p zēptū tpalis felicitā
 z amorē eterne. **S**i talia nob innotuerit
 Luca ex ore marie nob referente. nemo
 dubitauerit qn ad se ipaz/plima taliū re/
 tulerit. fuoluēs oculos ad pprios parētes.
 qliter āgelica nūciatōe fuit ipis or? su?
 cū vite serie. i. ordie reuelat. vt n min? de
 gñis ab vtero sibi largi? collat? maria cō/
 surgere ad grāzactōes/qz p pcursoz hui?
 iocūdo scōqz natalicio nūciato. repetens
 crebr? cū exultatōe spūs/cāticū suū. **Da**
 Finit pma ptiō. /gnificat aīa mea dñs

Sequitur secūda pti

tiō d vita solitaria **J**ohis. qī sup rubrica
 scōa. de nūciatōe sua. z habitatōe i deserto.
Sū i hac ptiōe tres ptiē. iuxta triplicē
 modū manifestandi vitā solitariā. Et pti
 net notulas nonaginta. **D**iscipls:

Et si mltā fuerit ipi marie ptem
 plāda circa **J**ohis nūciatōez i
 tēplo. Si circa visitatōez z sa/
 lutatōez elisabeth **S**i circa na/
 rinitate/circūcisionēqz pueri /qz interfu/
 ille maria/credif. sil? z audiuille cāticū illd
 zacharie **B**ndict? dñs de israel. cū myste/
 rīs h inclusis. **N**ihilomin? ad pñs pte/
 re zēplatōis oculos desidero/ad solitudi
 nē **J**ohis de q lucas sic intulit **P**uer autē
 crescebat z confortabā spū. z erat in deserto.
 vsqz ad diē oñsiōis sue ad israel. **D**g
 Fiat vt vis. z incipio quō vis. **D**isc.
Lū hō sit natāl? aīal sociale gregale z ci/
 uile fm pñm. **P**latonis qz snia dī hōies
 hōim cā factos eē. **E**ccliaſtes in sup male/
 dicit solitario dices. **U**e soli. **N**ōne rit?
 iste viuēdi in desit/culpabilis ē habēd?
 tāqz z ueniēs fer? idomabilibz. aut hōibz
 melācolic? **S**olitudinē cī q̄rere **A**risto.
 posuit in homero fuisse signū melācolie.
Fuit igit puer **J**ohes melācolic? aut fera/
 lis **D**g. **A**ddere debebas vnā distin/
 ctōis parte a p̄ho positā **S**olitari? inqt/
 vel de? e. vel bestia **F**uit aut puer **J**ohes/
 de? p ptiatōez dītat. n p natāz **A**tem
 man? dñi erat cū illo. **F**uit replet? spūs scō
 ex vtero mris sue. **N**eqz pplexiōe melāco/
 lic? cū p miracm fuit dño opante forma/
 tus. cui? pfecta sūt opa. **L**ege qd dī. **P**u

er aut crescebat z confortabā spū **P**ost sub/
 dif. **E**t erat in deserto. **Q**uare z qñsqz? **N**i/
 mix vsqz i diē oñsiōis sue ad israel. q̄tin?
 interea loq̄ret dñs ad cor ei? in solitudine.
 reuelāz indicās q̄ essz ipe factur? ad isra/
 el z doctur?. **S**il? vt n leui saltē maculare
 vitā fame possz. **D**edicabat euāgelicuz
 viz in suo celibatu p̄gineo. imitabat vitā
 helye p quē erat ipe figurat? **L**ōplebat p
 nūciatā de se pphetiā **I**sae. **E**go vox cla/
 mantis in deserto. **P**redicabat primit?
 exemplo sanctorum spem regni celozuz/
 per zēptū terrenoz. q̄tin? auctoritat? pō
 dus/adderet p̄bis suis opatio. atqz talis
 merito iudicaret q̄ fallere nollet cupidie
 mūdanoz/ne dū alijs p̄dicaret pñiaz. ip
 se p deliciaz infecutōe/repbz inueniret?.

Disc. **C**ollegit i sūmatim cās solitudis i
Johē De ceter? p̄o solitarijs qd iudicas? **A**

Nō cī silibz tueri se valēt causis **D**g
Opi tuo dī **A**mbrosi? /intētio nom ipo/
 suit **E**t xps. **S**i oclus tu? fuerit simplex/
 n hñs aliqz p̄tē tenebrāz/tortū corp? tuuz
 lucidū erit. z sic lucerna fulgor? illūiabit
 te **P**rimū ē igit aspicerē q̄ sit z qlis itētio
 solitudinē iqrēt? **D**ouet aliqz feritas
 incōposita pplexiōis natālis vl? adq̄site.
 n paties ciuilitē z uersari. cui? odiū z oē
 zoim z se. sic de hysmaele loq̄t sc̄pta **H**ac
 cām solitudis i catho mōstro/ab herclē
 necato. **H**ac i leonibz **H**ac i auibz noctur/
 nis accipim? **D**ouet aliqz cupiditas
 implēde voluptatis. seu proprie volun/
 tatis quozum felicitas estimatur impu/
 nita nequitia. peccare scz volunt. neqz p̄e
 cūdiā hōim neqz penā pati **Q**uerit ei lati/
 bula/ sed voluptat? ipletio. qd z fere dīmō
 strāt. z auicle qdā oñdūt. nisi fortassis ali/
 q̄s ita bestiales inuenies /q̄s pprie neq̄tie
 publicatio delectat. p̄dicātes vt zodomā
 p̄cām suū. z cuz malefecerint glīantes?.

Douet alios /animi qdā deiectō seu pu/
 sillanimitas/ causata p frenesim aut melā/
 colia mltz mōis. q̄les nūerant medici. q̄s
 nihilomin? fatē inūerabiles rep̄iri. **T**alit?
 demēt atū tradūt expositores **D**aniel? ipz
Habugodonosoz. cui? fuit habitatio cū
 feris. **E**t demoniac? iste p legionē oppres/
 sus. q̄ habitabat i sepulcris. **P**ueros in/
 sup aliqz imo iuuenes z senes/hac timo/
 ris formidine agitari sic pstitit. vt nec vi/
 dere alios vellēt. nec sese paterēt facialif
 intueri. **Q**uoz tādez aliq p̄ deserta vagā

Residet itaq; solitarius in tecto, quam si
 multitudinē nō siluit ipse xps loqns de tri-
 bulatione futura monēs eum qui i tecto
 est vt nō descendat tollere q̄ in domo sunt
 Hnt enī tom^o regionis illi^o tecta plana,
 apta de abulationi, secretesq; ouersatiōi,
 tanq; pauimēta de lapidib; planis, cui; ce-
 mento structa. **Magister.** Propositum
 solitarij talis ē, vti mūdo quasi nō vtaf.
 Non enī fidit in virib; ppijs aut corporib;
 aut aumi, posse pari solitudinē, vel deser-
 ri vl' claustrī, facit hoc qd̄ pōt. Accipit so-
 litudinē tecti, nō sp̄ ad lrām, s; p̄ similitu-
 dinē. Sicut ei manēs in tecto nō respicit
 q̄ fuit in domo, sic nec ille solitari^o ea cu-
 rare vult q̄ fuit i mōdo. Viuit sibi ip̄si r̄ dō,
 curā suā totam r̄ cogitatū suū r̄ suaz solici-
 tudinē p̄icit in deū. Finit su^o est triplex
 p̄tact^o. Primus vitare facili^o p̄tā futu-
 ra, dū nō tangit picē cure tp̄alis ne inqui-
 nes ab ea. Scd̄s cogitare oēs actus suos i
 amaritudie aie sue. Tertius primare tēd
 videns enī iniquitatē r̄ traditū in ciui-
 tate, et dolos et vsuras, et blasphemias i
 medio ei^o, elongat se nō corpe sed mente,
 manēs in solitudie qualē sibi fecerat be-
 ster in medio palacio, vocās se solitariam
 et cui^o p̄ter deū nō est auxiliator alijs
Discipul^o. Contraria vidē esse sibi/
 met̄ hec solitudo, videt enī et audit mala
 que fuit in ciuitatib; n̄hilomin^o vt dicitis
 fugit ea. Si fugit qualiter illa videt r̄ au-
 dit. **Magister.** Doceat te p̄pheta regi^o
 Dauid dices. Qui inquirebat mala mi-
 hi, locuti sunt vanitates, r̄ dolos tota die
 meditabāf. Ego aut̄ tanq; surd^o nō audie-
 bam, r̄ sicut mut^o nō apiens r̄c. Non dicit
 surd^o et mutus, s; tanq; surdus r̄ mutus.
Discipul^o. Si zelū dei habet, quo pacto
 nō obuiat iniquitatib; / quō saltē voce non
 reclamāt, nō arguit, n̄ p̄dicat, nō inculpat
Mag^o. Habet vtiq; zelum, sed fm̄ sciam
 que vob; eū ouersari in medio nationis pra-
 ue, q̄ nō lapit aut inquit q̄ oportet. Neq;
 frustra nitit, s; gemēs int^o tolerat q̄ nec po-
 test nec vob; arguere. Rndet crebro curio-
 sitati zeli sui. Quid ad te. Ad̄ ē tuū nosse
 talia vel talia nō arguere. Non enī tra-
 ictū suū. Curā illā deo linq; et tuā age.
Discipul^o. Oēs hoc mō si dicere facere
 q̄ ita tuerēt, quis pleq̄rer viciosos, q̄s lo-
 norū p̄fectū pacis conciliator intēderet?
 Sancta iustitias (aut Hieronim^o) sibi lo-

li p̄dest. imo dū nō opitulaf alijs, olest, dū
 nō est pro pximo, r̄ trariat ei. Haura dū
 nauē deserit, nōne sūmergit. Dānatiōes
 proinde pigri sui, nōne p̄ talēto recondi-
 to tal' meret r̄ metuit? **Magister.** Cur
 metueret qui nihil erogādū suscepit ex of-
 ficio, cui nihil ex articulo necessitat' incū-
 bit agendū. Tradit ad vsurā talentū omne
 qd̄ accepit, dū vti illo qliter r̄ quousq; se-
 lex r̄ volūtas erogātis extēdit. Si nō abu-
 tit' donis sibi traditis qn̄ et qliter nō opor-
 tet, p̄fecto nō retinet talentū, nō est tra-
 rius xpo. Non deserit nauē qui custodiaz
 eius nō accepit. At uero videāt, q̄ suis hu-
 meris officia publica vel imposuerit vel i-
 posita suscepit, quēadmodū reddēt rōem
 de subditis. Quid ad istū de nō suis, q̄ fo-
 ris sunt, q̄ iuris sunt alieni? **Discipul^o.**
 Hōne mādauit dñs vnicuiq; de proxi-
 mo suo. Hōne iussio legis ē. Diliges pri-
 mū tuū sicut teipm^o? **Magister.** Man-
 datū iussūq; fatemur curare proximū
 et diligere, s; nō plus q̄ seipm^o, nō pl^o q̄
 deū. Deus, certis amore dei r̄ primi termi-
 nis limitauit, de q̄bus nō ē hic dicendū p̄
 singula, quoz teles alibi noticiāz cōpasse-
 scz in de p̄solatione theologie. **Discipul^o.**
 Didici q̄ fieri iuste delet, qd̄ iustum est.
 Nihil p̄dest homi, si vniuersū mūdū
 lucref, anse vero sue detrimētū patiet. Ex
 predicare r̄ arguere nemo solēniter delet
 nisi missus. Fraternal correctio nō pro-
 semp obligat. Ex sepe fit eadē correctio
 temerarie, dū neq; fruct^o cernit, neq; mo-
 dus custodit, nec temp^o, p̄sona aut locus
 obfuar. S; apparet difficile quō manēs
 inter alios, nō scurrat casus plurimos, i q̄
 bus oportebit ipm^o nō solū sibi vacare, sed
 proximis intēdere. Alioqn̄ vel iutilis, vel
 inciuilis, vel arrogās fortassis, aut fan-
 tasticus poterit multoz iudicio reputari.
 Susurrabit mutuo dñi viderint aliques
 litteratū, q̄ fūdū vngentū sue meditatio-
 nis ad pedes vel caput iesu, vt qd̄ perditio
 hec? Cur nō erogat p̄ p̄dicatōes i paupes
 idiotas r̄ egenos? Talia sibi soli meditat
 et rumiat, cur regim̄s curā nō q̄rit? Cur
 nō suscipit oblarā? quo pacto pri^o habitā
 dereliquit? **Mag^o.** Nihil affers incogni-
 tum, s; ad alta vadenti, p̄tēnend^o est ipse
 contēptus, nec populari rumore, s; p̄scie
 veritate vita ducenda est, maxime q̄renti
 deo viuere, q̄rētī cū p̄pheta dicere. **Hibi**

Tractatus vndecimus

aut adherere tuo boni est: et ponere in deo
teo spem mea. Omnis gloria eius. Cuius
vitiis anime deuote. filie regis et sponse
abinit est. cui pro merito est: ut ab hominibus vel
ab humano die iudicet. sed nec se iudicat /
omne iudicium suum ponens super eum qui deus
est. cui soli intendere. quem querere. in quibus
tate. quem diligere constituit. Qui vult inter
vos sapiens esse (monet apostolus) stultus fiat
ut sit sapiens christo. desipiat mundo ut
placeat christo. Nam qui voluit hominibus
seculi placere. qui amiles ab eis. qui beni
uoli. qui sociales. qui (ut eorum vobis ponam)
boni socii. blandienti lingua vocari desiderat
videat ne dei / imo sui constituant inimici. pro
diuturne nepere tempore comelando iocundando. terra
heredo. narrando fabulando. si non ut lex tua
deus. deteriora non addimur quam ferre cogitur

R. **D**iscipulus. Quotidian nobis hominum
conuictus qui dicit ostendit. **Ag.** Crede mi
hi. posse vacare sibi. non est paruus neque ne
gligendum talentum. non est infodietudine terre
quod non est terrenis occupatoibus obruendum
sicut homo pro quolibet sensu quos accepit. ta
lenta cotidie. singulis non poterit uti. Si totum
se ad videndum salubria. totus ad peruersio
nem cordis peruertit / reddis excusata manus
vel pes. vel lingua. si tunc non operatur homo. aut am
buler aut loquitur. **E**couerso si robusta fue
rit manus et uolupus. ut videre vix possit
mittat manus ad fornicia. hoc est vitiis solitarij
et actiui. **D**eterminat **A**resto. philosophi
ca ratione. vitam contemplatiuam. simpliciter / optimam
esse hominibus bonis. **C**onsonat omnis theologus
santum choris. **D**eterminat hoc **A**ugustinus. quod o
cium veritatis inquirere / preferendum est ne
gocio caritatis. si nullus imponat. nec hunc
funditus oculi referendum nostra sustineti. **I**ta
sicut queris quis ad hanc sit idoneus vita soli
taria. **N**on iuuenis moribus qui ad operatores
nuncius est. ne vacet **D**ulta enim mala do
cuit ociositas. **V**idit hoc philocapro mede
tri pollicetur ait. **L**oca sola nocent. loca sola
caueto. **T**alis non cum deo. sed cum desiderio
rabioso continue loquitur. **O**ccidit desideria
pigrum preteritum sine istis. cuius oculi mors est
(**S**eneca teste) et vitiis hominis sepultura. **E**t
Dratus. Si non intendas studijs et rebus
honestis. inuidia vel amore torquere. **L**etex
neque vacare ocio constituitur sub alteri potes
tate. **Q**uo iulente facis / faciendum est. **U**a
de illac / istace iudicium est. **O**bsistere subsidij
istos dirigere. et rego parentum est. **A**mpli

us. si proprio te voto constitueris ad actiouis
negocium. iam tibi vacatiouis oculi sustulisti
Si denique necessitas necessitatibus prior / cor
poralium aut spiritualium iminet. cui tu potes non
aliquid pro nunc / probabiliter opitulari. lex necessita
tis / imo caritatis / a vacatioue te sepat. **L**ex
postremo diuine iussione inspirata te per
urget. sese sequi. quibus hi qui spiritu dei ducuntur
infallibiliter recognoscunt. **D**iscipulus. **N**a
cten multa questionum de vita solitaria sub
quadam fluctuatione sententiarum et ordinis
cupio naturam ipsam philosophicam sicut et theologica
ratione scrutari. descriptionem quoque suam in
primis volo fundamentally notam esse.

Sequitur secunda
pars demonstratiua post primam inquisitionem
de solitudine.

Quia solitaria. est vita intellectualis
nate seu rationalis. quam agere segrega
tium a multis. et propter res. **D**i
scipulus. **C**ur ad vitam solius nature intelle
ctualis solitariam vitam stringis. cum sit auis
et testis aliquibus sua solitudo viuendi.

Ag. **V**olui sub compedio vitam
tollere omnem. quam teate vite princeps esse neque
Discipulus. **N**unquid satis erat. ut de itel
lectuali natura sermo. fieret additio non facta de
rationali dicens. intellectualis dimittendo:

Ag. **P**ostulat hoc fieri / proprietatis
vocabulorum. **I**n enim rationale sit virtus co
stitutiuam hominis nec solius hominis sicut **P**orphy
rius platonicius ponente demones et angelos
esse animalia rationalia. quam reos vocat. et
compositos ex anima et corpore. tradit pro immor
talitate differetes ab homine. **D**iffinitio
nostra debuit hoc notare. **Q**uamuis aliqui
rationalis dicant natura quibus / quam per vim ra
tionem. et quam libertatem huius arbitrii potes in op
posita. **E**st enim liber arbitrii facultas vis
et voluntatis. quam liber te ratione iudicium. iuxta
quem loquendi modum. te diceret nedium intelle
ctualis nate / sicut rationalis. licet tunc appro
priet intelligentiam puram / soli soli. aut veri
soli generi diuiso. quam vsus philosophorum
tribuit angelis intelligentiam. quos id vocant
intelligentias. et ab hominibus non penitus abstru
runt. ponentes agente intellectum. **D**iscip
ulus. **V**is igitur ponere in teo / vitam solitariam
vel localem. **Ag.** **A**udies postmo
dum. si primitus exposuero te pre diffinitiois
addita cum dicit. vita nate intellectualis / aut
rationalis. quam agere segregatum a multis et propter

tes. Damascus. Per hoc intelligi cam for
malē seu dñtia a vita sociali. **A**m insup
finalē vite solitarie. nō cuiuscūq. s; lauda
bil assignam? ppter deū. q̄ deus. ḡra sui est
siue ppter seipm. tanq̄ liber et nobil in sup
mo. **L**etex. nasa qliter (p̄strim rōnalis)
quedā i se d̄z vita p̄ria. si nihil etiā actua/
liter ratiocinaret vel intelligeret. actu p̄
fecto. neq; silt vellei cui vite. nō attri bui
tur pprie solitariū vel sociale. sed vite q̄ d̄z
vita sc̄da pueniēs / p̄fluēs aut emanans
ab hac vita p̄ ma. **H**ec at̄ d̄z opatio vita
lis. elicitā seu pducta a re q̄ ē vita p̄ima.
vt aima rōnalis. vl' h̄z vitā primā vt h̄o.
Sic intelligit̄ diffinitio philosophi d̄ aia
q̄ ē act' prim'. corpis phisici. organici. vi
tam h̄ntis in potētia. supple ad vitā sc̄daz
q̄ ē vital' opatio. **S**ic intellexit idē ph̄s q̄
posuit felicitatē h̄is. n̄ i hitu solo cū stoy
cis. nec i sola substātia vel nasa a ponētib;
fata. s; in optia opatiōe / respectu optimi
obiecti p̄ optimā potētia. optimo hitu rot
horatā. **S**ic dicebat x̄ps. **H**ec ē vita etna
vt cognoscāt te solū ver' deū et que misisti
iesum x̄pm. **L**oquūt̄ ad ipm p̄formit̄ theo
logi ponentes vitā etnā i eterna dei vi
sione q̄ fruītōez cōplectit̄. telecratōemq;
sup̄mā includit. **P**ostremo sumptā di
cin' ex his distinctionē phisicam piter et
theologicā de mltiplici vita. **Q**uedā est
actiua. q̄dā p̄tēplatiā. q̄dā mixta. **R**ursus
q̄dam ē bona ciuilib; et moral'. quedā mala.
multis modis. ob pessimas opatiōes s̄m
p̄ auos fines. sic ad sup̄biā et honores va
nos. sic ad diuitias et opes iustas. sicut ad
voluptates et lux' sordidas. **E**t h̄c iuxta
tria q̄ sunt i m̄do. q̄ triplicē sibi vendicāt
sapiam. terrenā aialem. diabolicā. **A**mpli
us vero diuidit̄ vita tal' que ē opatio na
ture rōnal' vel intellectual'. in vitā socialē.
et in vitā solitariā. de q̄ p̄ns s̄mo querit̄.
Vita solitaria agit nō in multitudine. aut
saltem nō cū mltitudine. sed separatim a tur
ba. maxime s̄m q̄ accipit. vulgus dū sepa
ratio seu segregatō fit in locis sol'. vt erat
iohānes puer i desertis. **A**ddit̄ ad extre
mum. q̄ segregatio fit ppter deū. ad erdu
dendū p̄zauā quāliter solitudine. q̄lem/
epycureoz voluptatū assertores et stoyco
rum secta laudabāt. ad q̄les p̄terea testia
litas mox. vel corruptio p̄plexiōis ipellit.
Discipulus. **E**lucidatā sufficienter exi
stimo diffinitōem vite solitarie. s; an con

ueniat deo et angelis scire desidero. **M**a
gister. **S**i viuūt intellectual' putēos vi
uere nulli dubitare fas est. viuant oportet
aliqua vita solitaria aut sociali. **E**t quidē
de angel' et homib; saluatis. p̄suasum sat;
habemus q̄ viuūt socialiter at; ciuilit̄.
Siosa dicta sunt de te ciuitas dei. loq̄tur
p̄pheta d̄ ciuitate celesti. **C**oncludēs. **S**ic
letantiū oim. est in te habitatio. **E**t i p̄sa
q̄ felix ista ciuitas. in q̄ iugis solēntas. et
q̄ iocūda curia q̄ cure p̄sūs ē nescia. **C**ō
sonat **A**ristotelis verbū q̄ extra celū sunt
animalia. optimā vitā ducentia. s; si no;
minat a salia largo mō intelligentias vel
angelos. **S**i dicat insup eas extra celum
formalt. q̄ celū nō formāt nec tpe mēsu
rant. **A**tuero de vita diuisa. nō ita p̄p̄i
cū est si socialis fuerit estimāda. **O**bstat
ph̄s methaphisicādo. ponēs deū primū
et sup̄mū monarcham. extra ordinē toti'
vniuersi. tanq̄ solum singularē et vnicū
principantē. cui null' sociat nō plus forte
q̄ si p̄ impossibile s̄m ipm. sed p̄ possibile
et verū ex positione fidei. deus fuisset ab
eterno sine creatura. **H**ec est altissima te
rei primitate s̄nsa philosophi p̄sonans theo
logie p̄ omia immēsitatē et immutabilita
tem primi entis magnificās et attollens.
Discipul'. **H**ōne latuit ph̄m / trinitas
p̄sonaz diuinaz in vnitāte substātie. quā
si agnouisset. vtp̄ dixit; teum solitarium
vel solitariā in se gerere vitam. aut aperi
q̄d theologica fides ex dictis inferret.
Magister. **F**allit aut turbat nōnullos
h̄ntes de diuinitate sermonē. dū n̄cūtur
phisicas coaptare p̄sideratōes. ex creatu
ris sumptas. ad illa q̄ deo uenit. q̄ plus
in ifinitū discōueniūt creaturaz p̄p̄rieta
tib; q̄ assimilēnt eis. **E**xempli ḡra. **P**oni
mus fide docti / generatōem naturalē / fi
lij dei de p̄re deo. q̄runt si generatio talis
fit vniuoca vel equoca. **Q**dcunq; dicatur
instātie p̄les occurrēt. **E**xpediōz via te
netur q̄ nec vniuocā dicit generationem
nec equocā. **E**st enī plusq̄ vniuoca q̄ ge
nerans cōmunicat generato. eandē quam
h̄z naturā. nec dū specificā put in creatur;
sed p̄sūs ipsam vnā. nec p̄x̄cie nec nūero
distinctā. **R**ursus nō est penit' equiuoca
generatō ex ista radice. q̄uis h̄eat aliq̄d
simile in hoc q̄ actus geniti / est alius spe
cie ab actu generātis. quia filiatio nō con
uenit p̄mitati. **S**z h̄z cū filitō declaratō

• Tractatus undecimus •

theologis remittat. Ad rem nrām venient
tes dicam q̄ vita dei i se/nec solitaria nec
socialis/talt̄ existimāda est/q̄ liter rōnabi
libus uenit creaturis. Itaq̄ si singulares
diuine nate spectes vnitatē. nūl min⁹ socia
le vel gregale. nūl plus solitariū vel segre
gatū r̄ solū repies. Si v̄o uerteris ocu
los fide purgatos/ad cōmuocationē dī
uine eēntie q̄ nō in vno absoluto suppo
sito sistit. sed fluit (vt ita loq̄mur) pullulat
aut germinat a p̄e. fm̄ Dionisiū h̄ns tria
supposita relative distincta. r̄ hoc ex imēsi
tate vnitatis sue. Nihil min⁹ solū aut so
litariū iudicabis. Sic loq̄tur venerabil̄
richardus. sic ali j̄ theologi volentes deducere
ph̄sica rōne/trinitatē in diuis. ex im
mensa vnitate q̄ ipsi diffusiua est. necdū
punctualit̄ vt in creaturis s̄ imense. Tū
rōne iocūditatis. qz null⁹ rei sine socio iocū
cūda ē p̄fessio. Tum rōne felicitatis/et
ex talib⁹ indicijs ex q̄bus societates ponat̄ i
diuis/sic r̄ trinitas. Est tñ h̄c societas/
diffans nimis a societate creaturaz. que
quālibet associata viuāt nō efficiuntur/nec
sūt vni⁹ p̄ eēntiā. q̄uis bh̄ dicant̄ cor vni⁹
r̄ ala vna. vñ sp̄s. p̄ gr̄az r̄ cōcordiā volū
tatū. **Colligas exp̄missis** licebit corrol
latiū pulcercerimū de vita q̄libet create
rōnalis. vtendo deinceps rōnali prout ex
tendit̄ ad intellectuale. sic hoc in angelis
sit in hom̄e. pro breuitate sm̄ōis. **Discipulus.**
Alto cupidus audire si quid af
feras noui. **Dgr.** Audi r̄ vide q̄ om̄is
vita creature rōnalis. tanto p̄fectior ē. q̄n
to magis p̄cipauerit de vtraq̄ diuina vi
ta. sociali scz et solitaria. **Discipulus.**
Quō fieri istud. cū sociale r̄ solitariū / vtra
rias h̄nt rōnes. **Dgr.** Anse sunt rōnes
contrarie. si resp̄ct⁹ ad r̄aria fiet. Alioq̄n
vnica dei vita. nō esset p̄ter socialē r̄ soli
taria. c̄ oppositū mōstranim⁹. quā insequi
vitā. tota laus. tota gl̄a. tota p̄fectio iure
putat̄. rōnalis create. **Disci.** Quid p̄clu
dererursus possis cōiūcio. s̄ aptius edisse
re. **Dgr.** Post xpm̄/vita bt̄issime ma
rie/sunt excellentissime socialis r̄ solitaria
dū viueret. et nūc societate dextrubī r̄ sera
p̄hin oēm̄q̄ angelicā vitas erupat glosa
Lōungū vnica sola p̄fecta pulcra colūba
amica. sponsa. soror r̄ m̄r. vnicō sponso suo
et filio dicēs ex sn̄a. Dilectus me⁹ m̄ibi r̄
ego illi. Inuicit est q̄si foris sup̄ oēm̄ crea
turā in eternitatis solitudine. in desertis
seculor̄. quez deosculat̄ toto cordis r̄ oris

affectu dicens. Et iā me nō respiciet. eo
ce solitaria. **Discipul.** Porro de iohan
ne qd̄ diceret. quid de tot secularib⁹ i vi
ta p̄nti tā viris q̄ femis. **Marie magdale
ne. maria egyptiaca. r̄ hndetice. quid p̄te
rea de retinentib⁹ vitam socialem. Quid
de mutua collatiōe duplicis h̄ vite social
et solitarie. **Dgr.** Dic̄ iam si retines.
nec grauat retere. q̄ ois vita create rō
nalis sit in via. sit in patria. sit socialis. sit
solitaria. p̄fectior est t̄to. q̄nto magis p̄
riceps est diuine vite. quā sup̄me solitariā
deducim⁹ r̄ sociale suo mō. **Disci.** Qua
rōne sit h̄c p̄cipatio. **Dgr.** Sempe p̄
vnitatē gr̄e. q̄ reddit v̄formē eēntiā crea
ture. rōnalis in se/ r̄ cū deo vnā facit. sic et
in multiplicatate potentiaz. associatio vir
tutū theologicaz r̄ moralū. cū tonis r̄ be
atitudinib⁹ r̄ fructib⁹ r̄ op̄atōib⁹ inde seq̄n
tib⁹. r̄ pulcerrimā int̄ societate p̄stituē
tib⁹ in viatorib⁹. s̄ pulcri r̄ p̄portional
biliter excellenti⁹ in bt̄is. Longa esset sed
facilis adaptatō ad p̄ria sil r̄ appropriata
diuine vnitatis r̄ trinitatis p̄sonaz respe
ctu vnitatis eēntie rōnalis. cū trinitate
potentiaz imaginis. necnō cū vitib⁹ sibi in
sitis p̄ naturā vt ita fas sit dicere sup̄na
turalē. Vetus ē distinctio de natura na
turāte q̄ est ds. r̄ de natura naturata quas
indidit creatis. **Disci.** Cōsentio q̄ loq̄
ris de vita bonoz. sed reproboz vitā q̄lem
dicis solitariā an sociale. **Dgr.** Ego v̄o
neq̄ solitariā neq̄ sociale appellato. v̄tp̄
te. que vita nō est s̄ mors horrida. mōstr
horrendū. peccator ingēs ē. q̄ seculū diffidet
qui cōuenit nulli. q̄ dissipat r̄ soluit curis
et scelerib⁹. facinorib⁹ r̄ flagicijs incessan
ter. sine mō. sine ordine. sine pondere mē
sura ve subsistens. se odit in se. in se seuit
malus oib⁹. p̄ssim⁹ sibi. r̄ eo infelicis q̄
deteriorib⁹ p̄ctis fuerit obnoxius / a p̄lo
p̄ctōre vsq̄ ad vltimū. **Disci.** Terribi
le est qd̄ loq̄ris. solitaria h̄nt vitā q̄s opa
comitant̄ r̄ rodunt. neq̄ sociales appellan
di sunt/ q̄ nec sibi met̄ federant. agitanti
cipites. vbi null⁹ ordo s̄ semp̄n̄ horroz s̄
habitat. **Dgr.** Adueto vulgus indoctū
vritates istas. ex abditis philosophie et
theologie penetrabilib⁹ erutas. forte si capi
et. forte tanta mala q̄ tolerat/pacez appel
labit/ si ad r̄ps gaudeat de impunitate ne
quicie. si abundat diuitijs. si v̄loupratib⁹
effluat. maxie si sibi fuerint filij sic nouel
le pl̄tatōes amicitie sua. si filie p̄p̄tice**

destinate vt filitudo ter
cipia. si oues herole h
longe. neq̄ tranfē
p̄tosez. Si blandes de
mōs dicentes. Dm̄
Sicut p̄le me⁹ q̄p̄t
tū te dicit ipsi te decip
s̄p̄ls cū v̄ns ds eius q̄
tōne potētia adiutor in aff
vnitatis. **Disci.** Ex p̄d
tas de vita solitaria. cōfo
p̄p̄ōne vulgariū. tūc ei eo h
cōmunito. s̄emo multas.
centes Sapientib⁹ cū i m̄
rosis h̄. Sicut h̄c ludo
nes r̄ d̄m̄ndes p̄at r̄ ob
ad p̄mā vite solitare d̄m̄
lem. q̄ totū cōuenit angeli
mō. loq̄mur p̄terea de v̄n
cūs deere mouete q̄ i m̄
solitariū d̄m̄tūq̄ cōtra loc
rem sed s̄m̄ formale r̄ d̄m̄
mōdis aliqd̄ dicit locale. nō
sed in vita b̄ana seu moral
nō genere ut sit q̄ talis vite
tis inuenies. **Disci.** p̄ h̄
societates p̄nt r̄ economicā r̄
h̄m̄zō m̄p̄le r̄. **Ena.** cū
alera p̄tra magis seu p̄uina
plurās tonas d̄m̄tūq̄ in r̄
tracō. r̄ d̄m̄tracō. p̄ d̄m̄
cedōtia. v̄ndi v̄p̄les galli
tracō r̄ p̄le. s̄ p̄m̄
sic r̄ m̄ltes erupit. **Dgr.**
v̄ta nō r̄ ad inueniendū
v̄te solitare m̄ndicē. nō
ambiguitas l̄ote. s̄m̄ne p̄
in im̄tum coartatū s̄ r̄ r̄
natio. **Erudim⁹** q̄ est vita sol
chibales sc̄dō m̄ac̄ r̄ h̄m̄o
cū q̄to sepiēntial. h̄ta celib
ti creature rōnalis abdicā a se
d̄m̄gati ut r̄ v̄ l̄tē d̄m̄na
v̄nna erupit alit̄ q̄ h̄m̄m̄
v̄ta m̄d̄p̄alis v̄tra celib̄ at
te p̄p̄ōnes r̄ p̄p̄ōnib⁹ erup
m̄m̄ ut v̄ in p̄ntia saluē alit̄
tracōtia. **Ena.** de reuēntiā
nabiles d̄m̄at a se societariā
loca r̄ p̄m̄tū. in ab̄stīnētia
alit̄ q̄ m̄d̄p̄alis vel cū h̄m̄s h̄m̄
ra solitaria s̄p̄ntialis r̄ p̄m̄
s̄m̄ quodlibet d̄m̄tūq̄ vite solitare m̄
s̄m̄p̄te. **Ena.** d̄m̄na abdicā a se q̄p̄

• F •

• y •

et circosonate vt silitudo tēpli. si p̄mptua
ria eoz plēa. si oues fetose. si boues crasse
si neqz ruina. neqz transit. neqz clamor in
plateis eoz. Si blandos teniqz senserint
amicos dicentes. **B**tm̄ pplm̄ cui hec sunt.
S3 lex p̄le me? q̄rit. p̄phet̄a dicens. qui
btm̄ te dicit ipsi te decipiūt. Rō qz solus
b̄s p̄ls cui? d̄ns d̄s eius. q̄ sol? ē in desola
tione potens adiutor in associādo fidelis
comitator. **D**isci. Expediit ḡ loq̄ familia
rius de vita solitaria. cōformiter ad acce
ptionē vulgariū. tūc ei eo fiet vtilior quo
cōmuniō sermo multus. **D**agr. Recte
censes. Sapientib? enī z insipientib? debi
tores sum? Fiet autē lucidi? si p̄ distinctio
nes z diffinitōes h̄eāt resolutio. cōseq̄ne
ad primā vite solitarie diffinitōes genera
lem. q̄ deo sil? cōuenit angelis z homib? suo
mō. Loq̄mur p̄terea de viatorib? sol? hoib?
quos docere monere qz iā possum? Et qm̄
solitariū distinguūt cōtra sociale non h̄m
rem sed fm̄ formalē rōes. p̄ri? ē videre q̄t
modis aliqd̄ dicat sociale. nō q̄litercunqz
sed in vita h̄uana seu morali. Attende q̄t
in genere vel specie. talis vite socialis mo
dōs inuenies. **D**isci. P̄his. duas p̄rio
societates ponit yconomica z politica. Po
litica vō m̄triplex ē. Una ciuitatis p̄fecte
altera patrie magne seu puincie. Deind̄
policias bonas distinguūt. in regnū. aristo
crachia. z thimotrachiam. Policia vō sa
cerdotū. q̄ dudū druydes i gallia vocabat̄
determinat p̄tē esse policie quāsi p̄fecte
sic z milites et populū. **D**agr. Sufficit
ista notasse ad inueniendū distinctionem
vite solitarie multiplicē. ne nos decipiat
ambiguitas i noie. Porro ne p̄gressus eat
in imēsum coartabit̄ sub tetradē seu q̄ter
nario. Et dicem? q̄ est vita solitaria. p̄rio
celibalis. sc̄do mōachalis. tertio heremi
calis. q̄rto sapientialis. Vita celibalis. ē vi
ta creature rōnalis. abdicās a se societate
cōiugale p̄tē vti. vt liter? ei fuit in cōti
nentia corpali aliē q̄ iconomica societas
Vita mōachalis vltra celibale abdicat a
se appropriatōes rez p̄sonaliū z p̄riā volū
tatem. p̄tē vti in p̄nsa salutari. aliē q̄ poli
tica ciuilitas. Vita heremicalis vltra mo
nachale abdicat a se societate h̄uana fm̄
loca z tpa. p̄tē vti. in abstinentia singulari
aliē q̄ mōachalis vel ciuilitas societas Vi
ta solitaria sapientialis rep̄t̄ in q̄libet seu
sub quolibet genere vite solitarie triplici
scripte. Et est vita/ abdicās a se q̄ntū fert

h̄uana mortalitas. q̄cqd̄ obstare p̄tē sapie
tēplade p̄p̄tē vti. z experientie sapozali aut
p̄fecti? q̄ sentiat aut sapiat quis h̄uana
cōitas. **E**cce q̄druplicē vitā solitariā
que q̄druplici opponit vite sociali. fm̄ rō
nes formales aut obiectales sup̄tas expri
mis finito z differētis accidentalib?. **E**t
p̄ria ē appropriata sacerdotij vel ord̄is sa
cri. q̄uis aliq̄ sūt celibes q̄ sacerdotes. vel
ord̄is sacri p̄fessores. s; si ad sacra deputa
ti mysteria. Sc̄da vita est mōachalij vel ce
nobij vel claustrij. z hoim̄ sub triplici voto
vuentū. Tertia est heremi vel deserti z ho
mū loco segregato se cōtinētū. p̄tē deus
Quarta vita ē studij n̄ q̄liscūqz s; diuine
sapie. Et ista ē hoim̄ ap̄d semetip̄os cōtem
plantū. curis oib? alijs postpositis z calca
tis vel reuerentē omiffis. q̄ addit̄ p̄pter
istos q̄ regularib? astricti disciplinis. licē
tiā accipiūt legitimā q̄ n̄ exerceant i illis
sed vacēt ocio sc̄to sapie cōtēplade. **N**o
tat psal. tres sub trib? auitō. Silitudines.
Sillis in q̄t fact? sum pellicano solitudinis
hec ē appropriatior heremitis. Et fact? suz
sicut nycticorax i tomucilio. h̄c cenobitis
vel mōachis. Vigilant z fa. sū sicut pas. so.
in tecto. h̄c p̄ cōtēplatis. q̄i sup̄ tectū in ci
uitatib? sibi met vacantib?. **D**isci. Sul
te passim inueniūt traditōnes de triplici
vita. p̄ria q̄ solitaria d̄r nō simplicit̄ s; per
respectū ad societate oppositā Clericos et
celibes. sc̄am? q̄tidie publice ouersantes.
carēt n̄ iconomica societate. z illo cōsortio
q̄ ab initio d̄s cōstituit dicens. Nō ē bonū
hoim̄ eē solū. faciam? ei adiutorū simile
sibi. q̄ cōsortiū xp̄us in noua lege t̄pauit
nō penit? abdicās ab hoib? s; p̄ferēs casti
tate illoz q̄ sunt eunuchi. p̄pter regnū dei
Qui p̄tē cape capiat Vita talis celibū hac
rōne d̄r solitana. deinde pl? mōachoz De
inde sp̄ali? heremitarū vel anachoritarū.
Nūc de q̄rta vita solitaria cui? nomē nō
ira resonat i vsu vulgari. colloq̄ deinceps
desidero Et primo q̄s sit finis ei? sp̄alis z
primus. **D**agr. Finis q̄ generalis est d̄
iure vel sc̄o. auiliet hoim̄ sc; vniū deo per
grāz z vtutes. iste ē hoim̄ cōtēplatio sp̄alis
et prim? nec alter onio sibi p̄stuit. Nō
vult b̄nficioz curis intēdere nō regimini
etiā spiritali p̄loz. vt sacerdotes. plati. n̄
vult officij claustrale si fas h̄eat in se q̄. nō
vult in austeritate heremi seip̄m cōcludet
te. s; tēperant vti cibo z somno z obsequio
tolerabili. vni? vlt paucorū vult sufficiētā

stice disciplina. Putas officiarēt doctores
 pnoīati circa tpalia / vel etiā spūalia. mo
 nasterior exercitia cōtinua. Putato me
 lius q̄ sedebāt ad pedes iesu / audientes
 v̄bū illi scriptur. Sedebāt solitarij / ta
 cebant. sine cātu vel voce carnis. dū cāra
 bant dño i cordib⁹ suis. dū inhiabant i su
 pna fluēta fōris vite. dū in ocio suo sine
 negocio / laborabāt / negociabāf p se / po
 stteris. in Itelligentia sapie salutar. Apta
 bas illis v̄bū scipionis. Nunq̄ min⁹ sol⁹
 q̄ cū solus. vt q̄ poterat aptis ocul. ac pe
 dib⁹ mentis expedit / inserere se toti mū
 do. p̄teritor / p̄ntū atq; futuroz. taz eoz q̄
 vident. q̄ eozū q̄ n̄ vident q̄lia sūt spūa
 lia. Cessēt ob hoc nōnulli / pastorali cure
 habite. Alij oblatā suscipe noluerit. v̄ten
 tes paulica silitudine. te lignis cōstitue
 re volētū sibi regē. quib⁹ assensit ramnus
 nō oliua nō fic⁹. nō vitis. ostente dulcedi
 ne fruct⁹ sui. **D**isci. D; multā q̄fitōez
 si platōis stat in vita actia / sit p̄fectionis
 emientiorisq; meriti / q̄ solitarior cōtem
 platiuoz vita. Qua sup te **Z**risost. ad ba
 siliū dyalogans / p̄fert abiq; dubitatioe
 p̄sularū. **D**gr. Nolum⁹ ad p̄ns istā sub
 intrare lūe. v̄traq; vita certe p̄templatia
 et actia pulcra est. Vtraq; meritoria. v̄tra
 q; tēi donū. v̄traq; distributio spūsci. v̄tr
 q; necessariū est mystici corpis ornamētū / z
 membrū. Legat elegantissima silitudinis
 istius reductio / p aplm ad Romāos atq;
 Corinthios introducta. quā nec **A**nsto.
 nec **P**lutarc⁹ siluerit. Cōtemplatiū te cō
 stituit d̄s. noli altū sape s; tume. Unde ne
 casus hinc grauior fiat. quo mens altius
 fuerit eleuata. gemēs illd. Et eleuās alli
 sisti me. Caue ne mōrez ascēdere cone
 ris. v̄n tāq; fulgur vidbat x̄ps sathanā d̄
 telocadēre. Si cōstituit es i lecto p̄tepla
 tiōis ociose. si mysteria noueris oīa si po
 sueris in celo nidū tuū. si caput nules ten
 gerit. tu ad vnū statū supbie reprobo a cas
 ritate fact⁹. tetraheris in abyssum. / z tāq;
 sterquiliniū in fine p̄deris: q̄n ille actiu⁹
 iudicio tuo mūdā / totus. p̄ difficiles di
 stractus actōes mordacib⁹ attrit⁹ curis ce
 lestia nec intelligēs nec sapiens / suscipiet
 hūiliat in cellū. agente misericōdia illi qui su
 scirat te puluere egenū. / z d̄ stercore erigit
 paupem vt sedeat cū principib⁹ / z solum
 glorie teneat. **A**mbulet vnusquisq; vo
 catiōe quā vocat⁹ est. in timore / z tremore
Nemo iudicet alienū seruū p̄ quo x̄pus

mortuus est. Suo v̄fio stat aut cadit. liberatus
 es a cura secularis actionū. nō incūbit tibi re
 gimen per auxiliū proximozum. tibi tue q; sa
 luti vacare cōcessum est. Quia igit grat⁹ deo.
 Laborātes ipos / inua p̄cib⁹ assiduis. memine
 ris iudiciorū tēi terribiliū sup filios hoīz q̄ quo
 rum vult miseref. Clemens inq̄t ero in quem
 mihi placuerit. **D**eniq; p̄ cōcluso tene q̄ q̄
 fuerit hūilior ac v̄tilior in oculis suis ap̄ d̄euz.
 respiciet illū p̄pitius / z misericōz d̄s / qui p̄
 os loquit p̄bete. ad quez respiciā nisi ad pau
 perculū / z cōtritiū spū / z tremētē h̄mōes meos
Discipul⁹. Nōne maledict⁹ qui p̄tes suā
 facit deteriorē. Cur nō igit quilibet apt⁹ se
 dere ad pedes iesu / z audire v̄ba ei⁹ in ocio cū
 maria / p̄tes optimā iudice x̄po iesu / sibi q̄rit
 Cur nō i plebit hortationē sapientū. p̄curre
 prior i domū tuā. / z illuc aduoca te. / z illuc clude
 age cōceptiōes tuas. Et iterū. Fili i paucis
 / sint actus tui. / z in tpe ocij scibe sapiam cui⁹
 cōuersatio nō h̄z amaritudinē. cui⁹ aspect⁹ pul
 crior est sup solē. cui⁹ amore iohānes puer al
 lectus. confortabat spiritu. et erat in desertis.
Dgr. Attende quid sequit. vsq; in diē ostē
 sionis sue ad istl. Itaq; nō licet hōsem sepe eē
 vt vult. Spūs vbi vult spirat. distribuēs sta
 tus. ordines / z grad⁹. nō put hō s; put ipse vlt.
 Erat iohānes in deserto / sed nōnulli quousq; vo
 luit deus ipm ostendere in israel. / z p̄dicare / z p̄di
 cando subire martiriū. Et h̄xi / specu clausus.
 vincular⁹ in archip̄sulem lugdunenē. rapt⁹ fuit
 Alij inhterunt ecōtra. seculi curis. q̄s depu
 lit spūs. Attende istū h̄m heliseū p̄ arantem
 iustu. post archiep̄m lugdunenē. Sic igit h̄m
 vite mirabilis est nūc actiue nūc solitarie mu
 tatio tētere excelis. Multos saluauit euos
 medijs in fluctib⁹ negociorū / qui litus ocij te
 nentes / naufragassent. **D**isc. Et nihilomin⁹
 ex duoto tonis. nōne fas est ap̄ d̄ hōes. telibe
 rare q̄s mel⁹ / saltes de genere opis in se. quic
 quid sit de circūstantiariū oīm q̄litate. **D**a
 gister. Utq; fas ē: vt in oibus honozificet de
 v̄tq; p̄ cognitionē muneris / gra cognoscat / et
 magnificet auctor. Sic egit pulcerrima mul
 erū. magno spiritu videns v̄lta. Ecce inquit
 ex hoc brām me dicent om̄s generatōes. quia
 fecit mihi magna qui potēs est. Et quo fecerit
 medio. iungat. Et sc̄m nomē eius. suppleri p̄t
 Et ad v̄bū istud fecit torq̄r. virgo em. fide q̄
 nomen est dei sc̄m / cōcepit sanctū sanctorū.
Discipulus. Laudes igitur vel paucas nume
 ra. vite solitarie. qualis esse tēreat in p̄fite
 tibus eam. sit in heremo. sit in domualio. sit in
 tecto seu studio. q̄ sc̄litz tēi gratuita pietas in

189

Tractatus duodecimus.

electos. iusta seueritas in reprolos solita-
rios. tali collaudatioe monstret velut i pi-
ctura vel speculo. Scitu est illd aug. In he-
remo bn viuere / e summa laudatio. et ma-
le / summa danatio. Dñ viuēs glorie i dño.
Male. recundet et uertat in aio. mediu
vita solitaria extollat pconijs qb caret
audiat a dño. Ex ore tuo te iudico sue ne-
qua. **Dei.** Sed pictor. vt speciosissimā
vite solitarie pingat imaginē. suades. Fa-
ciat hoc nō nra turpitudine. sed prius eius
sermo frequenter a maria cōtemplatus.

Incipit tertia pars collaudatiua vite solitarie.

Ego illa sum vita solitaria q̄ de ter-
renis hōib' celestes. et carnalibus
spiritalis p̄stituo. Ego disphōes
israelis cōgregabo. p̄pter q̄s dei fili' segre-
gatus a pctōrib' et excelsior celis factus. de-
scendit in aula secretā et clausa p̄teri virgi-
nalis. Cōcluserā in oratorio cubici m̄res
eius solitaria q̄ saluta ē ab angelo. q̄n
tūdes. fiat mihi fm x̄bū tuū. p̄cepit mox
eternū verbū / caro factū ē. Nouū tūc fec-
dñs. vt mlr circūdaret viz. cui' nomē erat
oziens. q̄ vere ē d̄s abscondit'. quē ab eter-
no cōtinebat sin' p̄ris illius q̄ sol' ē et aliū
h̄z. cui soli honoz et glia p̄ deserta spaciōsa
q̄ seculoz. **E**go ista sum vita solitaria p̄
quā oia facta sunt. et in qua oē qd factū est
nihilomin' vita erat. s̄ nō altera et altera
vita. Ego vitā istā dñi caro facta ē. feci sei-
orsū a turbis p̄noctare plures solū i orōe
vi. Multiplicauit in solitudine p̄as. su-
perauit in deserto diabolū. solus cū fer' ha-
bitans et ieiunās. nihilomin' comites fue-
runt angeli ministrātes. vñ hūano carebat
cōsortio. Dum trāfigurandis oñdit glāz
seorsū tres t̄mmodo duxit in montē. vbi
tandē leuantes oculos. neminē vidēt ni-
si solū iesum. q̄m a p̄tēplatiuis sola salus
per oē qd inspiciūt cogitat'. Solus et auul-
sus a secretis imis etiam aplis ter orauit
p̄rēm. et fact' in agonia p̄lica' q̄n sudauit
rorē sanguineū. q̄n apparuit illi angel' de
celo cōfortans eū. nō auxili' necessitate.
sed dispensatōne mysterij. **Q**uis dedit
puero iohāni locū amplū in solitudine. q̄s
aluit i desertis. q̄s solitariū p̄fortauit. q̄s
mysteriū bap̄tismat' sibi reuelauit et dispo-
suit. **A**deram ego cuncta disponēs. Care-
bat illic puer iohānes solatio nutrias et
p̄ntij. nō sedebat sup ollas carniū. vino si

estuabat. nō vestiebat mollib'. vxore si ha-
lebat. **A**derā sibi p̄ osb' et p̄ oia ad solaci-
um. victū. vestē p̄ciosam. Deniq̄ qlz q̄ si-
uit sapiēs assumere sibi copulauit sapiam
et mysticā ab ysaac sponsaz sumamitē. q̄ in-
cendū p̄ris sonat. in sinu repositi. **P**oz
ro qd d̄ primo illo formato adam / dictura
sum. qui tādū salu' māsit q̄dū solus. **D**a-
ta fuit mlr in auxiliū. mox istū detrusit in
exiliū. **R**aptus ē enoch in solitudine pa-
disi terrestris. ne malicia imutaret et sub-
uerteret cor ipsius. **P**lacita ei erat dō aia
illius. **P**ropterea p̄perauit eū deducere d̄
medio iniquitatū. **S**edebat abraā sol' sub
ter ilicem mābre. q̄n tres vidit et vñū ado-
rauit. **P**ostmodū gradiēs sol' audiuit ab
eis mysteria sol' erat dū ritū circūcisio-
nis accepit a dño. **V**idit angelū in soli-
tudine achar ancilla q̄ d̄ puteo visiois reso-
cillauit puer moziētē. **J**acob sol' pri-
mo vidit scalā cū angel' descēdētib' et ascē-
dētib' et typū dom' dei sol' cū angelo lu-
ctat' et meret b̄ndicti. meret noie nouo / q̄si
mutat' in viz alter insigniri. **M**oyse
iste magn' legislator didicit in solitudine
visionē magnā rubi ardētis. p̄trationez
miraculoza accepit. p̄p̄t literator et d̄s pha-
raonis instituit. **P**ostmodū solus cū solo
voco vocatus ab eo de medio caliginis lo-
q̄ns sic amic' ad amicū. tabulas legis acce-
pit. **D**eerat panes i deserto. auida erāt
omia. **E**go vō nō desui. māna pluēs de ce-
lo. et aq̄s p̄ducēs de saxo durissimo. **P**o-
stremo aggregaui mihi p̄p̄tas et filios p̄-
phetaz nō sine mirabilib' multis quoz vi-
tam p̄ntm helie imitat' puer n̄ iohānes
erat in desertis sepe p̄fortat' spū nō minus
q̄ helias. **N**unc circūductis vsq̄ quaz
oculis. video turbā magnā solitarioz. tur-
bam fugientū. **P**aul' sub palma cōdu-
sus. pascif eius fructu. folijsq̄ vestit' bibit
de fonticulo caua māu. **V**isitāt ipm p̄tin'
migraturū magn' ille solitar' anthonius
cui' eulogiū ē: si posse extra solitudinē mo-
nachū viuere. nō magis q̄ in arido pisces
Digrat arseni' i heremū ab āgelico ius-
su dicēte sibi. **A**rseni fuge hōies et tace et
saluaberis. **M**ultos h̄mōi p̄tēnentes mlti-
tudinē ciuitatū q̄si onagri liberi. ruptis
vincul' viciorum. nec clamorem exactoz
rum audientes. ostendunt ipse narratio-
nes quas appellant vitaspaz. **S**ed **D**
o bone iesuq̄ m̄mā loquūt meoz filiozū
portionē. quos recepi. quos alui. quos sal-

lubriter institui. ad brōz osm / societate re
cto calle pduxi. dicēte mihi sapia quā dile
xi. Tu cara mihi in primis. **O** vita soror
solitaria. tu suscipias velim vnāq̄nq̄ aiaz
ad te. q̄ me diligit. me q̄rit. me colit. ad
me vigilat sine fictiōe. **H**abito siq̄dem in
ocio scō. et eruditis intersū cogitatōibz.
Fugio fictū. fugio seclāriter occupatum.
Nā q̄ mihi societas cū seculo. q̄ puul' me
reuelo. nō disp̄sis mēte cordis sui. **E**suri
entes i plebo bōis q̄b̄ appono mēsz lau
tissimā pcul eiectis et dimissis diuitibz.
Suscipe igit paupculā aiaz q̄ me sitit. me
esurit. **D**uc eā tecū in solitudinē illic loq̄
re ad cor ei. ibidē lacta eā et febr̄ia ab vte
ribz solatōis tue. qm̄ meliora sunt vltra
tua vino terrene dlectatōis i cōmesatōibz
turbulēt. **S**i at̄ abulat i magnis. si in mi
rabilibz sup se. si n̄ hūil' sentit. si p̄ pueri
tiā innocētie. si vt puer iohēs in desertis /
sit vt puer isrl' vidēs dēū quē ip̄e suscepit.
recordat' mis sue. **S**it tal' aia sic ablacrata
sup mēre sua. egrediat' et abeat. qm̄ ignorat
se. pascat hēdos suos fetidōz affectuū. iu
xta tabernaclā pastoz mūdanoz. **E**suriat
siliq̄s porcoz i regiōe lōginq̄ egestatis. nec
sit q̄ ter vñ vter su' spleat. **S**i se magnū
iā aliqd̄ existimat q̄ d̄s indigeat ad pascē
dū oues pascue sue. p̄cipat ad auxiliādū
oipotentē eo si tralente **S**i p̄p̄ea q̄rat exi
tū solitudis. vñ l̄preat itroitu' eijce pcul
inutilē cū hac arrogātia. s. q̄ neq̄ salutem
sibi. neq̄ iocūditatē allatura ē tibi **S**ale
nimir' p̄p̄e veter' ē infatuato p̄ defectū.
Atuero si te q̄eat te p̄plexer' i simplicita
te cordis. sis ei paradisus in b̄ndictiōibus
sis or' p̄clusus. sis fons signat'. ē nō refi
cient aq̄. s. sit ei desertū i stagna aq̄ salie
tū in vitā etnā. **O**nde ei faciē tuā / q̄ in
trans' later / sub pallore et squalore tribu
latōis corpal'. **S**onet vox dulc' tua in au
ribz ei. **E**t dic **E**go sū illa p̄tēplatois m̄
primioz dō. vñ iū p̄p̄icacōz. venustate pul
crioz. securioz. sedatioz. suauioz. p̄manen
tioz. venioz. familiarioz. verioz. p̄ciosi
oz. diuinoz finalioz. et ideo perfectioz.
amantioz et amatioz. simplicioz. intimioz.
purgatioz. clarioz. timoratioz. humilioz.
obsequentioz. citius impetrans. plus ef
sentiat' merēs. fecundi' p̄lificans. cuius
ad extremū finis totus et assidu' ē magnifi
care dēū. **D**iscipul'. **J**ocūde sūt laudes
iste. sed h̄ dubitacionē ista laudis p̄ricula
s. q̄ vita solitaria sit pl' eētialit' merēs

fecundi' q̄ p̄lificans. **Q**uō fiet istud. vt
qui sol' est. sit in ple fecundioz. formosioz ē
rachel. nunq̄d lya fecundioz? **D**gr. **S**ūt
merita q̄dā sunt et p̄lificatōnes q̄s dicere
possim' accidētales. **S**ic ei h̄z distinctio
thologica. de duplici p̄mio. vocat vnus
eētiale. accidētale alter. **R**adiē meritoz
cū suis p̄lificatōibz et p̄m̄is / cōsistit essen
tialit' i caritate. q̄ q̄ntitatē merito dat et p̄
mia eētialit' iuxta sui magitudinē. **P**orro
sunt exteriora opa. q̄b̄ ex mltitudine et vti
litate pueniēte circa p̄cios / accrescunt se
pe puenit' spirituales ex orōnibz et b̄nifictis
alioz. quo fit. vt euāgelica paup' vidua / q̄
uis pl' oibz miserit in gazophylaciū dās
minuta duo. magna tñ exterior largitō cū
minori caritate. s. sibi facere amicos. p̄t
pctā redimere. **J**uxta illō Redēptio b̄is
p̄p̄ie diuitie. sed in sp̄atōe eternoz. talia
nō magna sunt. **E**st exp̄ssus vbi gregori
cui rō thologica suffragat. q̄ p̄tēplatiua
maioris ē meriti. **D**iscipul'. **C**ōpescuit
obiectōes meā / tua distinctio de duplici
merito. **S**z alia subzif. **Q**uare iohānes
bap̄ta optima pte dimissa quā p̄tēplado
tenebat in deserto / ad seclm venit ad p̄dē
candū sū et baptisandū. imo et herodem ar
guebat ad alterū. **D**gr. **O**bedientia sic
impulit. q̄ sp̄reta p̄tēplato solitudinis
notia est. nō meritoria **C**ontēplata es fre
q̄nter idipm̄ p̄ferēs in corde tuo. **O** sapē
entissima femiāz. **P**lacuit i deserto iohāne
q̄dū sibi licuit / habitare solitariū **P**lacuit
et obediendo illi q̄ se misit baptisare / seu
visibili forma fecit hoc vt. p̄babile ē seu se
creto sc̄isp̄s afflatu p̄doctus ē. **C**onq̄si
uit in heremo vtutes q̄ directōes sibi p̄fer
rent in seculo. **S**obrietatē in victu. auste
ritatē in vestitu. lucē sū et ardorē in affatu
et effectū. **E**rat enī lucerna ardens et lucēs
Erat stabil' nō vt arundo agitata vento.
Erat in p̄dicando discretus / variās p̄ces
pta pro q̄litate dicendor' **E**rat reglā viuē
di. ceteris. qm̄ pri' incepit a se n̄ iponebat
onera grauiā p̄nie. q̄ pri' ipse nō tulisset
sup se. nō docebat seu loq̄bat ex p̄p̄ijs. qm̄
qui loquit ex p̄p̄ijs mēdar ē. **S**z q̄ lucidi'
explicuit i vñ dē colūte signātis sp̄m̄ sc̄m̄.
in voce p̄na te nule ad filiū. **P**rim' viāz
strauit p̄nie nō pro t̄pali aliq̄. s. eterno ce
loz regno. **P**rima vox q̄ de christi verbis
colligitur ex euāgelijz post illam dū p̄u
er inuentus in templo dixit. **Q**uid est
q̄ me querebatis. fuit ad iohēm ad quem

E.

